

El carrer del Carme

88

El carrer del Carme va des del Jardí de la Infància fins a tocar els voltants del cementiri de Girona, emplaçat en terrenys de l'ex-terme municipal de Sant Daniel. Queda entre la muntanya de les Pedreres i el curs del riu Onyar, que n'orienta el traçat. És una via transitada, penada a voltes amb les inundacions i darrerament sacrificada per una planificació destructora. Llevat del tros final, el que comença prop de l'antiga font del Rei, només té cases en el costat esquerre.

La denominació és d'origen medieval i recorda un antic convent de frares carmelitans que s'assentà als afores de la població murada, a uns 150 metres de l'actual Jardí de la Infància. L'edificació va ser derruïda després del 1653 per facilitar la defensa de la ciutat. El P. Roig i Jalpí assegura que el convent era sumptuós i que els frares hi vivien còmodament, perquè els gironins eren devots de la casa i «ser aquella el recreo de toda la ciudad en invierno y en verano porque es bellísima aquella campaña por razón del río e innumerables árboles que hay en toda ella hoy, y regalada con muchas fuentes de muy frescas y saludables aguas». Sembla que s'hi havien establert a la fi del segle XIII i que l'església havia de ser un dels primers exemples de l'art gòtic. Vers l'any 1623 el picapedrer francès Felip Regí s'encarregà de construir-hi un campanar i un sobreclaustre.

Després del setge que motivà la destrucció del convent, els religiosos s'instal·laren en una casa particular, i entre el 1699 i el 1726 varen fer edificar un nou

convent a la pujada de Sant Martí, el qual avui és ocupat per la Diputació, per bé que l'església subsisteix com a parròquia de la catedral. Un cosa semblant, quantal trasllat dins el recinte murallat, ocorregué amb el convent de Santa Clara, però en aquest segon cas la toponímia urbana actual no n'assenyala pas l'emplaçament primitiu vora el carrer de Bacià.

PONTS PER COMUNICAR I ESCANYAR

El carrer del Carme comunica amb la zona de les Pedreres i de Vista Alegre per mitjà d'una colla de carrers i de travessies (Pujada a les Pedreres, Passatge del Carme, Vista Alegre, Pascual i Prats, Onyar, Olivera, Enderrocades i Julià de Chía). Pel costat del riu hi ha un seguit de ponts que el relacionen amb el sector de la Plaça del Mercat, de la Rutlla i de Sant Josep.

Els ponts constitueixen un dels elements definidors del carrer, però no sempre en sentit positiu. El primer que avui hi trobem, anant a contra corrent, va ser inaugurat el mes de juny del 1971 i fou construït per la secció hidràulica del ministeri d'Obres Públiques. És per a vianants i substitueix el que oficialment rebé la denominació d'alferes Huarte en memòria del personatge que perdé la vida al Güell arran de les inundacions de l'any 1940. Després hom el rebatejà com a pont de l'Areny. El primer pont de l'alferes Huarte havia estat construït el 1941 on ara hi ha el de vianants i fou en-

Sortida del col·lector, en plenes obres de construcció, el mes de setembre de 1973. Observi's la manca de barana ran del riu. (Foto: Arxiu d'imatges de l'Ajuntament de Girona)

derrocats després de les inundacions del 1970, perquè representava un obstacle a la circulació del riu els dies de fortes crescudes.

El segon pont comunica el carrer del Carme amb el d'Ultònia. Fou enllestit el mes d'agost de 1971 i rebé oficialment la denominació de Pont de l'Alferes Huarte. El seu traçat en diagonal amb un colze damunt el carrer del Carme, ha estat polèmic i de conseqüències molt negatives per al carrer, ja que l'ha escanyat i s'ha carregat una part del passeg que hi havia vora el riu.

Després d'un tram sense ponts, ja que el del carrer Lorenzana va desaparèixer amb les inundacions dels anys seixanta, trobem la passarel·la per a vianants que duu davant l'Escola Universitària de Formació del Professorat d'EGB. És una passera senzilla construïda al començament dels anys seixanta. Darrerament sembla que hi ha el propòsit de construir una nova passarel·la en el lloc on havia existit el pont de Lorenzana. Seria una mesura benèfica per enllaçar amb la Rutlla que caldria celebrar-se si anés endavant.

Al costat mateix d'aquesta passera situada en el paratge on abans rajava la font del Rei, s'alça finalment el Pont de la Font del Rei, obert al trànsit el juliol de 1972. Per la seva situació entre la carretera estatal de Barcelona a la Jonquera (N-II) i la de Sant Feliu de Guíxols, és útil per als automobilistes, però també ha perjudicat la imatge tranquil·la del carrer del Carme.

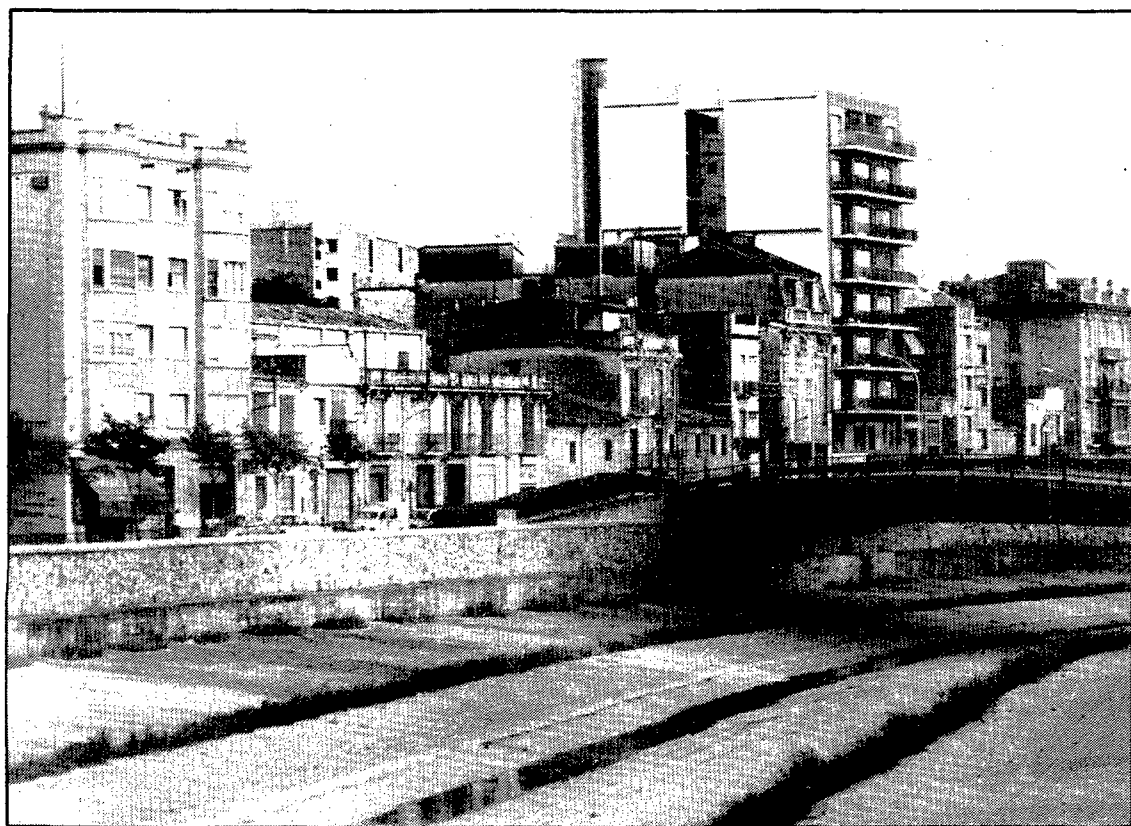
extrem poblat per gent treballadora i jornalera. En el foratge del 1534 és considerat dins l'epígraf «los límits fora los murs de Gerona» i només s'hi anoten tres caps de casa: un ferrer i dos bracers. Però, a mesura que el segle XIX quedà enrera, el carrer no perdé el to popular, ans l'augmentà amb espais públics per passejar i tingué una concurrència que fou afavorida per la instal·lació del camp de futbol de Vista Alegre (1922). Avui hi destaquen comerços de diversa mena i establiments de serveis variats. Celebra una festa popular la primera quinzena de juny.

Les cases més antigues solien tenir planta i un o dos pisos. Se'n conserven encara unes quantes, però n'hi ha algunes, especialment davant el pont de l'Areny, que pateixen una degradació massa palesa. Més avall també n'hi ha alguna altra, però ja ha estat declarada per ser enderrocada. Com a contrast, els nous edificis han fet pujar l'altura dels pisos fins a límits que no devien ser tolerats.

Dins el conjunt de cases que donen forma a la via, cal destacar per llur arquitectura remarcable la que correspon al número 77, que és la casa Orri, construïda els anys 1927-28 segons disseny de Josep Esteve, i la ca-

EDIFICIS I PERSONATGES

Quan Girona era emmurallada, el carrer del Carme era un raval

El carrer del Carme, avui, marcat per la companyia inseparable de l'Onyar. (Foto: Rafael Bosch)

PAPERS PINTATS

CARMEN

Pintures
Moquetes
Perfumeria

C/. Carme, 21 - Tel. 20 53 00
GIRONA

ELECTRÒNICA F G

VENDA COMPONENTS
ELECTRÒNICS

Carme, 31 - Tel. 21 60 09
GIRONA

CARNS I EMBOTITS

Josep

C/. Carme, 153
Tel. 20 81 37
GIRONA

RESTAURANT

bar.jou

- Menús diaris econòmics
- Pollastres a l'ast (festius)
- Plats per emportar

C/. Carme, 16 - Tel. 20 68 85 GIRONA

XIROI
GIMNÀS

c/. Carme, 145 - Tel. 21 81 11 - GIRONA

El carrer del Carme, fa cinquanta anys. (Foto: Arxiu d'imatges de l'Ajuntament de Girona)

sa Valls, del número 57, traçada pel mateix arquitecte (1927). En un altre sentit, no podem oblidar el popular Centre d'Unió Republicana, situat al número 23, que va ser presidit per homes com Pere Cerezo. Era un local polític, però orientat també en sentit recreatiu, com els vells camins de poble. S'hi discutia de política, s'hi bevia i s'hi ballava. Tenia socis i, vers l'any 1929, hom aprovà el projecte d'organitzar-hi una escola primària per a nens i nenes i d'ampliació d'alguns ensenyaments per a adults. Aquest estatge, espaiós i gran, fou escriturat el 1908 a favor de la Unió Republicana pel seu antic propietari, l'industrial Leonci Torroella. Després del 1939 va ser requisat i utilitzat per l'exèrcit. L'any 1980, com que presentava un estat força ruïnós, el primer Ajuntament de

la nova democràcia ordenà d'enderrocar-lo de manera discreta i ràpida, efectuada per la banda de darrere.

A començament d'aquest segle, al carrer del Carme hi havia dues fàbriques de taps a nom de Joan Turon. Estaven situades als números 14 i 26 i, segons un recompte de l'any 1901, hi treballaven 8 i 12 operaris respectivament.

També hi donaven una nota particular dos hostals populars que servien d'esbarjo i de lloc de trobades amicals: el del Fum i cal Cigró. Ambdós han estat reformats i ara només en queda el record i la situació en el mateix indret d'uns establiments del mateix ram però diferents.

El carrer ha tingut i té personatges populars. Podríem recordar la Rita, que venia cacauets i avellanes a l'entrada del futbol, i

el barber Geli, afeccionat a la fotografia. Dels nostres dies hi ha el conegut locutor Jaume Teixidor, animador impertorbable de la ràdio gironina, i el que fou diputat al Parlament de Catalunya del 1932, Xavier Casademunt, que exercí de mestre a Ripoll i Sant Jordi Desvalls.

EL BOMBARDEIG DEL 1939

El carrer del Carme va ser un dels punts més castigats pels bombardeigs de la guerra civil. El comunicat de guerra dels «nacionals» referit al dia 27 de gener de 1939 deia que havien estat bombardejats objectius militars ferroviaris de Girona i de Figueres, però el que de fet ocorregué aquell dia fou el terrible bombardeig del carrer del Carme i de les zones properes. Segons ens han contat testimoniatges de l'esdeveniment, quan passaven uns avions en direcció a Celrà —hi anaven a bombardejar el camp d'aviació republicà— sonaren les sirenes d'alarma i els nius de metralladores instal·lats al carrer del Carme i a Montilivi dispararen contra els aparells. Aleshores els avions donaren la volta i descarregaren les bombes sobre el carrer del Carme, Julià de Chía, Enderrocades, etc. i hi causaren la mort d'unes 10 persones. Del carrer del Carme, concretament, foren especialment danyades 27 cases, i la del número 121 va ser destruïda totalment.

UNA ZONA DE JARDÍ

La zona compresa entre l'antic pont de Lorenzana i el paratge de la Font del Rei, al marge del de

l'Onyar, per una banda, i la calçada del carrer del Carme, per l'altra, constitueix a hores d'ara una zona enjardinada amb bancs per descansar, sorra i petites atraccions per a la mainada, així com un espai per jugar a les botxes. Tot això va resultar d'una millora urbanística d'agençament i embelliment que comprèn uns 7.1000 metres quadrats de superfície. Fou projectada per l'enginyer municipal A. Thió, i aprovada provisionalment pel ple del 7 de maig de 1975, per un import de 392.919 pessetes. L'execució de les vorees finalitzà el 1977.

Aquest indret ja havia estat afectat als anys de la postguerra per obres d'embelliment. El 7 de novembre de 1941 la comissió d'obres presentà un projecte d'urbanització i enjardinament del sector i s'aprovà amb un pressupost de 54.919'33 pessetes.

ANAR A CAN CRESTÓ

Entre les dites populars de Girona la d'«anar a can Crestó» significa anar al cementiri, morir-se. Can Crestó era abans una de les darreres cases del carrer del Carme. El cementiri de Girona, construït a partir del 1829, es trobava de fet dins el terme municipal de Sant Daniel, al costat de la carretera que duu a sant Feliu de Guíxols. Es conta que una vegada el doctor Pascual i Prats hagué d'informar Madrid de les condicions sanitàries del cementiri de la ciutat i ho féu d'una manera ben singular davant la insistència de la capital: envià un telegrama que deia: «Girona es immortal. No tene-mos camposanto». I era veritat.

Amb l'annexió de Sant Daniel l'any 1962, Girona no solament pogué comptar amb tres cementiris dins el terme municipal propi, sinó que allargà el carrer del Carme. Per acord municipal del 8 d'octubre de 1965, les antigues denominacions «carrer de Vila-roja» i «veïnats de Vila-roja», el darrer a la part que toca el riu, passaren a integrar-se a la ciutat sota la denominació de carrer del Carme.

En aquest tros final havia existit també un indret molt freqüentat pels gironins, especialment a l'estiu: ens referim a les Tres Roquetes, on la gent es banyava i podia també pescar, llavors que el riu era molt més net i olorós que avui.

ALGUNES DADES ESTADÍSTIQUES

Segons el darrer cens del 1982, al carrer hi viuen 1.479 persones, repartides en 771 dones i 708 homes. Els titulats a nivell superior són 51.

Pel que fa a l'origen dels habitants, hi trobem 76 individus de Girona i 89 més de localitats catalanes. De la resta sobresurt el grup andalús: 44 de Jaén, 33 de Granada, 32 de Còrdova, 23 de Màlaga i de Sevilla, 9 de Cadis i 4 de Huelva. Hi ha 17 estrangers.

Quant a la condició socioprofessional, a part dels jubilats, estudiants i altres persones no actives, cal anotar que hi sobresurten les persones que treballen a sou (337 fixos i 16 eventuals), i les mestresses de casa (277). Hi ha 91 persones que són considerades empresaris o treballadors per compte propi.

J. Clara

Les obres de construcció del col·lector van capgirar, l'any 1973, el paisatge del carrer. (Foto: Arxiu d'imatges de l'Ajuntament de Girona)

MILAR
REFRIGERACIÓ
AIRE CONDICIONAT

Exposició i venda: Carme, 34-36 - Tel. 21 54 58
GIRONA

FASE

estudi fotogràfic
Carrer Carme, 22
Tel. 20 56 05
Girona

MATACHANA GERONA, S.L.

EQUIPAMENTS PER A HOSTALERIA

Visiti'ns: C/. Carme, 129 - Tel. 20 84 58
GIRONA